

REDACTIUNEA
Administrațiunea și Tipografia.
KARLOV, piața mare Nr. 30
Scrisorile nefrancașe nu
se primesc. Manuscrise
nu se returnează.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
sămăntorele Stroulde anului:
— în Viena: M. Deke Nachf.
— în Graz: Aug. Engel & Emrich Lesner.
— în Budapesta: Rudolf Wiese.
— în Pest: A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
— în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
cundă garmond pe o colonă 6 or.
— Publicări mai dese după
tarifă și învoială
RECLAME pe pagina a 8. a o
— și 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 277.

Brașov, Vineri 15 (28) Decembrie.

1900.

Șansele noului Reichsrath.

E vorba că noul parlament central din Viena se va întruni în a doua jumătate a lunii Ianuarie. Cu ce șanse se va deschide?

În zilele din urmă s'au răspândit păreri mai optimiste despre atitudinea partidelor în viitorul „Reichsrath“. Pôte că a contribuit la acesta și mica pauză, ce au adus-o sârbătorile în luptele electorale, care încă nu s'au terminat, deoarece și după anul nou se vor mai face alegeri; dâr mai mult a contribuit la această atitudine dietei boeme despre care dîce „Vaterland“, că abia va fi avut vre-o sesiune, care să fi decurs atât de culant, ca sesiunea din urmă. Lumea se aștepta la înfocate discuțiuni, care însă de astădată au fost înlăturate. Cehii tineri voiau să provoace o astfel de discușiune îndeosebi asupra declarării arhiducelui Francisc Ferdinand relativ la căsătoria sa morganatică. Clubului aristocraților boemi i-a succedat însă a-i face să renunțe la o astfel de discușiune și să se mărginească a accentua scurt punctul de vedere al dreptului lor public.

Ar fi avut șanse, se dîce, să fiă primit de majoritatea dietei boeme și proiectul guvernului privitor la impozitul pe rachiu, decât nu se întempla, ca dieta dalmatină se respingă acest impozit, pentru care fapt conservativii sunt foarte superați pe Dalmatinii.

Se mai crede, că marii proprietari boemi conservativi vor stăruî în manifestul lor electoral pentru-ca parlamentul să fiă pus în poziția de de a funcționa regulat. Și partida Cehilor bîtrâni cere în apelul ei electoral, ca principiile depuse în adresa autonomistă a camerei trecute, să fiă executate de fapt în viitoră cameră și ca pentru acesta să se creeze o majoritate tare și conșcie de sine, care să nu-se conducă, decât de îngrijirea pentru binele tuturor popórelor. Numai astfel — dîce apelul — se pôte spera într'o sanare a situațiunei economice a diferitelor țări și în viitoră regulare a raporturilor lor față cu țările coronei ungare. Apelul se îndreaptă în contra postulatului Germanilor pentru stabilirea legală a limbii de stat germane, pe care o combate energic, cerînd să se delătore nedreptatea, ce s'a făcut Cehilor prin cassarea ordonanțelor de limbă. În fine Cehii bîtrâni cer o reformă electorală și dreptul public al Boemiei, și declară că ei nu vor pune candidați proprii, ci vor sprijini pe acei candidați, care sunt mai apropiați de programul lor, ér în cercurile mixte naționale vor sprijini întotdeauna pe candidatul cehic.

Tóte aceste momente, precum și conflictele ivite în Dalmația și în Tirolul sudic, se crede, că vor influența asupra Cehilor de-a lua, pentru început cel puțin, o pozițiune expectativă în parlament, și în cercurile politice ungare e lătită părerea optimistă, că Cehii, chiar în cazul când vor renunța la obstruc-

țiune, vor păstra o tactică binevoitoare în cestiunea pactului cu Ungaria și că cel puțin față cu alegerea membrilor în delegațiune și în comisiunea cvotei nu vor face dificultăți prea mari, pentru-ca afacerile comune să pôta fi măcar provisoric regulate și în anul acesta.

Aceste sunt combinațiunile optimiste de sârbătorî, pentru cari însă nu există nici o garanță, că se vor și împlini. Totul va atârna dela aceea, decât Cehii se simt destul de tari și decât află situațiunea binevenită de a continua obstrucțiunea pentru a-și stôrce pe calea acesta postulatele, între cari dreptul public boem nu e cel mai din urmă.

În cazul acesta însă este aprópe de mintea omului a înțelege, că arma cea mai puternică a obstrucțiunei va fi de a împedea să se ia hotărîrile acelea, care sunt mai urgent reclamate, cum este tocmai alegerea delegațiunei și a comisiunei cvotei. Și nu trebuie să se uite, că se vor presenta pe plan și radicalii germani, Schöneriauii, care pôte vor eși mai întăriți din alegeri, și aceștia de sigur nu vor lucra în direcția de a stînge focul, ci din contră îl vor ațîta, unde numai vor puté.

Rusia la Dunărea de jos.

Sub acest titlu „Münchener Neuesten Nachrichten“ cu data de 18 Decembrie st. n. scrie:

Desfășurarea evenimentelor din Asia răsăritenă a abătut atențiunea opiniunei publice dela un fapt îndeplinit în Europa răsăritenă — fapt, ce nu e fără importanță pentru marea politică europeană. La gurile Dunărei s'a deschis de curînd un canal făcut cu cheltuiala ministerului rus de comunicațiune; prin acest canal brațul Kiliei a devenit navigabil. S'a creat în chipul acesta o nouă liniă fluvială, care pôte aduce cu sine importante deplasări în relațiunile diferitelor state.

E lucru de sine înțeles, că cel mai mare folos e al Rusiei, care a dat și mijlocele necesare pentru construirea canalului și care urmărește cu mult zor desăvîșirea acestuia.

Istoria întreprinderii datéază de mulți ani și ea nu e fuchisă nici acum; cu tóte acestea Rusia de-ocamdată și-a atins scopul. Originea acestei cestiuni stă în năsuința bărbaților de stat din Petersburg, ca Rusia singură să stăpînescă Marea Négră și să aibă influență hotărîtoare asupra Statelor balcanice și a celor învecinate. Ea presentă diferite faze, care câte-odată au fost favorabile Rusiei, alte ori au cam întunecat vađa acestui imperiu — și probabil, că în viitor va da încă nascere la multe surprinderi.

Gurile Dunărei fac parte din acele căi de navigațiune, pe cari guvernul rus caută să le pună sub dominațiunea sa, după cum ar voi să o facă acesta și cu Bosforul și cu Dardanelele.

Până la izbucnirea războiului din Crimeea, ele îi aparțineau de fapt, și abia pacea încheiată la Paris în anul 1856, a creat o altă situațiune. Rușii au fost respinși dela Dunăre, navigațiunea a devenit liberă; tot atunci s'au instituit comisii dunărene spre a se îngriji de adîncirea gurilor și a eser-cita în același timp poliția fluvială.

Pe vremea aceea, Rusia, timp de mai multe decenii, fusese condamnată la o desăvîșită inacțiune pe Marea Négră și la gurile Dunărei. O schimbare s'a făcut în Octomvrie 1870, când prințul Gorceakov a rupt clausa privitoare la Marea Négră și imediat după aceea s'au pus bazele actualei flote a Mării Negre.

Dela Dunăre însă, imperiul Țarilor a fost mereu esclus. Congresul din Berlin, atât de criticat de panslavisti, a restituit Rușilor ceea-ce perduseră. Basarabia romană a fost dată Rusiei ca despăgubire pentru războiul glorios în contra Turciei și astfel a căzut în puterea ei și o parte din gurile Dunării, anume brațul Kiliei.

Achizițiunea acesta însă de-ocamdată n'a folosit mult guvernului rusesc. Comisiunile dunărene au rămas în ființă și au declarat de cale internațională de navigațiune pe fluviu gura Sulinei, a cărei navigabilitate nu permite adîncirea brațului dela Nord.

Deóre ce gura Kiliei era înisipată în așa grad, încât nu putea fi folosită nici pentru trecerea vaselor mici, chiar pescarii ruși au fost siliți să între pe Dunăre prin brațul Sulina pe teritoriul român.

Cei din Petersburg au așteptat cu răbdare până li-s'a oferit ocașiunea, ca să iese la ivelă cu pretenția de-a deschide navigațiunea brațului Kiliei. Acesta s'a întemplat în sfîrșit acum câțiva ani. Pescarii ruși, ajungînd în conflict cu agenții vamali români, au cerut sprijinul guvernului lor. Diplomația se amestecă și a aplanat în mod satisfăcător afacerea, dâr de-atunci guvernul rus a început să ridice cu tóta hotărîrea pretenția, ca „pentru apărarea navigațiunei ruse“ brațul Kiliei să fiă adîncit așa de mult, încât plutirea pe acest braț să fiă posibilă ori-cînd.

La început, în Europa nu s'a dat acestei afaceri un interes deosebit. Dificultățile tehnice pentru începerea lucrărilor erau socotite așa de mari și aveau să înghiță sume așa de enorme, încât în general domnea părerea, că din aceste motive Rusia va renunța la realizarea planului său. Cei din Petersburg însă nu s'au lăsat a fi speriați. În tóta liniștea, ministerul comunicațiunilor a elaborat un plan, care a fost aprobat de oei în drept. După acest plan, construirea canalului la gura Kiliei n'ar costa decât 9 milioane de ruble și s'ar puté esecuta în timp de un an. S'a stabilit astfel în principiu posibilitatea, că adîncirea e cu putință, și nu mai era cestiunea, decât de a-se obține învoirea celorlalte state participante.

La început, Austria s'a opus cu hotărîre; de-asemena Anglia și Italia. În urma acesta, Rusia a căutat să amâne hotărîrea și acesta a avut de consecință, că puterile, cari protestaseră, se așteptau ca construirea canalului să nu se facă mai înainte de 1904 — anul, în care se stînge mandatul comisiei dunărene.

A fost o eróre. Inginerii ruși au început lucrările și acum canalul e pe cale de-a fi desăvîșit. Nu se știe cauza pentru care puterile interesate n'au mai protestat; motivul trebuie căutat în situația universală favorabilă Rusiei.

Evident, că Austria nu voia să facă din cestiunea gurii Dunării un obiect de conflict cu Rusia; ér Anglia avea interese așa de mari în diferite direcțiuni, încât i-a fost imposibil să facă alt-ceva, decât un protest pe hîrtia.

Cu chipul acesta, Rusia a putut ne-impedeoată să-și construescă canalul, care îi asigură o intrare proprie în Dunăre, precum și neatîrnarea de România, și în același timp îi aduce avantajii însemnate.

Prin navigabilitatea brațului Kiliei, Rusia va câștiga mult atât din punct de vedere economic cât și politic. Ea își are partea ei în unul dintre cele mai importante căi internaționale de comunicațiune. Regiunea Prutului va trebui să ia un avînt remarcabil, ér afacerile și traiul în Basarabia vor înflori. De asemenea Odesa și porturile apusene ale Mării Negre, care sunt avisate la comerțul cu țările dunărene, se găsesc fără îndoială în fața unei noue înfloriri.

Dâr acesta nu e singurul câștig cel va avé Rusia de pe urma deschiderii canalului Kiliei. Nu șoim, ce adîncime are canalul și decât e posibilă plutirea pe el a vaselor mai mari, mai cu seamă a celor de război. Dacă de-ocamdată așa ceva nu există — și acesta pare a resulta din tăcerea Austriei și a României — de sigur însă că în curînd canalul va fi adîncit așa de mult, ca să permită unei escadre a flotei Mării Negre să între în Dunăre. Acesta se pôte presupune cu atât mai mult, cu cât Ismailul, care sub Caterina II a fost luat cu atâta sînge rusesc, fusese pe vremuri stațiunea principală a flotei dunărene ruse. N'ar fi deci de căt restabilirea stării anterioare de lucruri, decât Rusia își postéază pe Dunăre o parte din forțele ei maritime.

Nu e nevoie să arătăm că, prin acesta, imperiul Țarilor va deveni o putere coveșită la tîrmul Capusén al Mării-Negre. Cestiunea e decât acest lucru se va petrece așa de ușor fără opunerea celorlalte puteri. Primul pas spre dominațiunea asupra Mării Negre s'a făcut în tot cazul. Cunoscută fiind stăruința Rușilor, se vor face și alți pași, cari vor duce încurînd la țintă, decât cumva evenimente și în curcături neașteptate nu vor zădărnici, la urma urmelor, întreg planul.

Mortalitatea în Ungaria.

Éta ce cetim într'o fôie guvernamentală ungruresoă:

„Ungaria cea estinsă este un adevărat cimitir al copiilor, în care cimitir se sapă anual aprópe 300,000 de gropi, căci cam atâți copii mor într'un an. Numărul acesta ne dá o iconă înspăimîntătoare despre stările noastre sanitare, sociale și economice. Rînduirea sanitară defectuoasă, ușurînda societății și miseria economică contribuie de-opotrivă la această mortalitate mare“.

Aserțiunea acesta și-o întemeiează amintita fôie pe date statistice, din cari reiese, că anul trecut au murit în Ungaria 293,177 copii. Cifra acesta se referă numai la decesele copiilor sub 7 ani, cu tóte că este bine cunoscut, că bólele speciale la copii pustiesc viețile fragede până la etatea de 14 ani.

Au murit cu totul în Ungaria propriu dîșă, în Transilvania și Croația-Slavonia 514,334, dintre cari 293,122 copii și 221,207 ómeni crescuți. Calculat în procente au murit copii 56.9, ómeni mari 41.1. Resultatul e și mai întristător, decât vom spune, că dintre 7 milioane copii câți au fost în 1899, au murit 300,000, ér dintre 12 milioane ómeni mari au murit 220,000. Va să dîcă din contingentul aprópe numai pe jumătate al copiilor, au murit cu unu a

arii au găsit în Sena cadavrul unei fete...

Și apoi... apoi am uitat își eu acest incident, ca Parisian ce sunt.

Cine știe câte dintre crimele și omorurile nopților parisiene nu își au începutul în această „Petite correspondance“?

* * *

Fiind-că a venit vorba despre „parisienisme par excellence“, nu pot să nu vorbesc despre un articol foarte parisian: „caritatea“. Nicăieri nu se face atâta caritate aici. Sunt bogătași, cari cheltuesc în care au doi de mii de franci pentru scopuri filantropice. Dér se nu credeți, că această caritate se face în mod rezonabil. În loc să fie o binefacere, ea devine uneori o crimă. Ajunge, ca la o serată, unde adună lamura aristocrației parisiene, să vestescă o domnișă despre nenorocirea unei fetei sârmana, pe care a vădută și să facă o mică listă de subscripții, ca pentru tuturor să se desolidă cu îmbelșugare.

Un cas. O cocónă află dela consierja, că sora acesteia a rămas pe drumuri cu șase copii, căci bărbatul ei s'a înecat, voind să salveze viața unui nenorocit, oare se bătea în valuri. Asta a fost într'o Lună, iarți era serată la cocóna despre care vorbim, și Miercuri dimineața pentru nenorocita vădută erau colectați... 100 de franci? 100 de mii? „Aș! de ce mii? aș! 160 de mii de franci. Asta-i caritate? N'are să fericescă aduva momentul când bărbatul ei a pierdut în valuri? N'are să treacă anul și ea va fi într'o vilă cocheta alături de un bărbat nou.

Un cas interesant de „caritate“ s'a strecurat de curând. Frații Coquelin își dau mult osteneala să întemeieze un fond, în care să se ajute actorii și actrițele neîntincoșe si copiii acestora. Loteria pentru are au pus-o la cale însă, nu i-și putea atinge scopul, loturile nu se vindeau, lumea nu era insuficientă pentru oasă. Atunci luată afacerea în mâni Rejana. A trimis scrisore la jurnalul „Le Figaro“, în care scrie în puține cuvinte starea lamentabilă, în care trebuie să ajunga o actriță apă-ce a îmbetrănit, arată cum mor în frăcia aproape toate acele „dive“ și „dilette“, cari în tinerețe se jucau cu miliónele, a căror portrete se tipăreau odinioară alături de portretele reginelor și a eroilor, cari mor pentru patriă, care până sunt frumoase sunt admirate de toți readucând în lume idololatria... pentru-o să fie în toate părșite de toți ca nișe ruine, îndată ce alea dintăi crețe li-se sapă în obraz. În urmă Rejana se adresază cetitorilor lui „Le Figaro“ rugându-i să ajute pe acești nenorociți și să dea 100 franci — prețul — în amintirea vre-unei țile fericoite în viața lor.

În'adevăr donațiile au urmat cu succes. Dér ceea-ce e mai interesant, e momentul istoric-cultural. Care e ziua fericoită din viața acestor bogătași?

Optzeci din sută, — galanteria franzească e fără seamă — au scris „100 franci în amintirea țilei, când am vădută mai întâi pe Rejana pe scenă“, „său „când am vădută pe Rejana“ sau „când am vorbit mai întâi cu Rejana“, etc. etc. Rejana și sora ei s'au vădutate cu Rejana. Artașii, bine înțeles, au fost mai fericoși când au vădutate op al lor a reușit, dér și aici autorii dramatici și actorii au putut avea fericoirea o aibă pe Rejana de interpretă a rolului principal din dramele lor, sau să jöce cu ea pe aceeași scenă etc.

Dér se pöte? Nu-i nici unul, care să-și ducă aminte de ziua căsătoriei lui, de ziua născerii vre-unui copil, ca de ziua cea mai fericoită a vieții? Veți oăuta în zadar după ea ceva, deși, notați bine, nu înțeleg ziua când și-au căștigat o söcră, ci o nevastă iubită!... Ba da, unul singur. Tenorul Albert de la operă scrie: „100 franci în amintirea căsătoriei mele“, dér adaugă „serviciile erl.“ E clasică această parantesă.

Mai clasică e însă următoarea donație: Un anonim, copil de 10 ani, dă din economiile sale sërăcilor 100 franci. Micul Maurice! Un anonim, care să subscrie... trebuie să l cheme Morit!

* * *

Tot pe vremea acesta acum un an s'a întâmplat tragica sinucidere a sculptorului Dupuis și a soției sale. Acesta fiind bolnav de mörte, bărbatul ei s'a omorât dimpreună cu ea. Acum se întâmplă un cas analog. Domnul și domna Emond Tarbés Sablon, cunoscuți în lumea mare din Paris, au fost gășiți morți Vineri dimineața în hotelul lor bogat din rue Ballu. Imediat ömënii s'au gândit la vre-o crimă sau suicid. Dér presupunerile au fost delăturate, căci acești soți, trecuți deja de 60 de ani, trăiau în cea mai bună înțelegere și erau archimilionari; medicii au constatat o mörte naturală momentană, pricinuită la amândoi din aceeași slăbioină de inimă.

Dér ceea-ce n'au putut constata medicii e: care a murit cel dintăi. Dér ce împörtă? veți întreba. Impörtă foarte mult, căci după lege averea are să treacă pe partea rudelor aceluia, care a murit în urmă, căci el a moștenit încă mai înainte de a expira averea soțului mort cu o clipă mai înainte.

Cum va descurca justiția ceea-ce a încurcat prin lege... vom vedé. Pöte... cine știe... decât nu vor puté arăta adevărul advocații... o vor puté face advocațiile. „Gazeta Transilvaniei“ a adus deja scirea despre cele două advocații în Paris. Eu o voi complecta spunéud, ce impresie a făcut aici jurământul lor. O fac la sfirșitul „curierului“, căci vréu să scrișesc cu ceea-ce am început.

Scirea despre jurământul domnei Petit, întâia advocație, a produs senzația... apoi au urmat glumele. Advocatul se numește în franțuzese „maitre“, femininul trebuie să fie, ca „duchesse“, „deesse“ etc... maitresse, o, dér nu vă speriați! Pe aici ömënii nu se încrunță și nici nu se revoltă ca pe la noi când exprimă cuvântul „metresă“, ci îl spun suridéud și cu voce dulce.

Și astfel se va întâmpla, că punéud președintele tribunalului unui asasin îngrozitorea întrebare: „ce ai de spus spre apărare?“... condamnatul, înșinându-se la față și arătând pe domna Petit, să zică: „Ma petite maitresse parlera pour moi!“

Paris, Decembrie 19 0.

Sex. Til.

Din patria proceselor de „laesa-majestate“.

Nu este astăzi stat în lumea întregă, unde în statistica tribunalelor se figureze în număr așa de mare procesele de laesa-majestate ca în Germania. Lumea se întrebă, și cu drept cuvânt, cum se pöte, ca un domnitor ca Wilhelm II, să întâmpine atâtea critice în public? și la întrebarea aceasta se răspunde uneori, că în individualitatea lui Wilhelm II, se găsește o trăsătură absolutistică, care l face adeseori să scape din gură cuvinte, ce nasc un echou de desaprobară la ömënii cu spirit independent. Impératul vorbește și la vorbirile lui răspund unii așa, încât își atrag pețepse. Mai caracteristic este în privința aceasta cazul lui Max Harden, care de alt-fel de câști-va ani încöce aproape în fiă-care an e pedepsit cu arest de fortărăță, pentru-că cutéză să critice vorbirile împératului:

Într'un rând Harden, făcând alnsiune la pasiunea de orator a împératului, a scris: „A tăcö e aur, a vorbi e argint; și fie care coronă din aur e făcută.“ N'a trecut mult și el fú pedepsit

Social-democrații germani repetă în tot anul propunerea, ca procesele de laesa-majestate să fie șterse. Dér propunerea lor n'a avut nici un succes. Mult mai mari șanse pare însă a avé proiectul liberalilor germani, care a fost prezentat de curéud consiliului imperial și al cărui scop este reducerea proceselor de felul acesta. Proiectul cuprinde trei puncte. Primul punct cere, ca în tacerile de laesa-majestate numai șeful autorității justițiare a imperiului pöte porni procedura; al doilea punct doresce respingerea minimului de pedepsă (2 luni arest de fortărăță), ér al treilea punct vré se enunțe, că pentru declarațiuni, cari se fac în exprimarea unor anumite drepturi, sau în interesul apărării, să nu se pötă porni proces, decât numai atunci, când în forma

declarațiunii se cuprinde intenția de a vă-téma.

Este interesant, că realizarea acestui proiect o doresce și opiniunea publică germană. O föie seriösă germană, comentând acest proiect, scrie între altele:

„Impératul german Wilhelm II este om de natură impulsivă; ceea-ce îi apasă inima, află de graba un drum pe buzele lui. Ori-cât de prețios lucru este în unele privințe aceea, că domnitorul națiunii nu e numai o păpușă, un simplu reprezentant al puterii de stat, ci individualitate plină de forță, care are idei independente și facultate de inițiativă, totuși în statele moderne activitatea domnitorului are margini. Aceste margini sunt seu legale, seu morale. Legale, deöa ele sunt croite de constituția și morale într-o cât urmăză din ființa sacră și inviolabilă a domnitorului, fiind-că cetățenii statului n'au posibilitatea de-a răspunde cu arme asemenea la atacurile venite din partea domnitorului. Impératul Wilhelm s'a născut orator și ori cât de bucuros și adeseori poporul german îi ascultă cuvântul, totuși — regretabil — au fost casuri, când cuvintele lui n'au aflat ecou la popörele aliate. Vechiul german era om liber, era sincer chiar și față cu regele seu. Acöstă trăsătură frumoasă a poporului german arămas păuă în timpurile noastre și putem fi mai bine mândri de ea, decât să pornim pe procurorul de stat, armat cu paragrafi de leasa-majestate de pe timpul cesarismului roman, în contra liberății. Pe Germanii-amuțese procurorul!“

Proiectul despre care am amintit mai sus, nu pășese cu pretensiuni exagerate, dér decât ar deveni lege el ar influența binefăcător asupra opiniei publice germane, care prea adeseori este agitată prin procese de felul celor ce se fac în Germania, mai ales dela pășirea pe tron a actualului împérat.

ULTIME SCRRI.

Viena, 27 Decembrie. Polonia din Galiția au început pe cale privată negocieri cu Cehii, pentru ai îndemna să renunțe la continuarea obstrucțiunii în noul parlament.

Paris, 26 Dec. O enormă senzațiune produce în lumea politică de aici un articol al oficiösei rusesce „Novoe Vremia“, îndreptat în contra armatei franceze.

Diarul L'Intransigeant dice că de sigur acel articol a fost inspirat de Tarul Nicolae.

Diarele anglo-file „Aurore“ și „Petit Republique“ speră că articolul oficiösei rusesce va duce la o apropiată ruptură a alianței franco-ruse.

Roma, 26 Dec. Făcându-se la Vatican socotela veniturilor în anul curent jubilar, s'a constatat, că așa numitul obol al Sfântului Petru, a augmentat în acest an tesaurul Vaticanului cu opt milióne de franci, fără a socoti și bogatele daruri primite de Papa Leo XIII.

Londra, 26 Dec. Regina Victoria a Engliterei este bolnavă de câteva țile. Medicii au declarat, că se impune în mod absolut, ca Regina să schimbe cât mai curéud climatul.

Viena, 26 Dec. Din Constanti-nopol se telegraféză, că ministrul plenipotențiar al Greciei, d. Mavrocordat, va presenta țilele acesteia guvernului otoman o nouă protestațiune energică în contra masacrelor pe cari le sevîșesc bandele bulgare din Macedonia.

Londra, 26 Dec. Generalul Kitchener telegraféză, că trupele englese ale generalului Brabant, trimise în urmărirea Burilor năvăliți în Capland, au ocupat orașul Britstow din nordul Caplandului. Acum câte-va țile acest orașel a fost ocupat de Burii năvălitori, cari însă s'au părăsit imediat, ducédu-se spre linia ferată Capetown-Kimberley cu intenția de a o distruge.

Londra, 26 Dec. O telegramă a diarului „Daily Mail“ anunță, că 1500 de Olandesi din districtul Filippstown (Caplandul de nord) s'au unit cu Burii invadați și au dat o luptă crâncenă lângă orașelul Burghersdorp cu trupele englese. Trupele englese au fost isgonite, suferind pierderi mari.

Londra, 26 Decembrie. Diarul „Daily Mail“ primesce din Capetown o telegramă spunéud că un detașament complet înarmat, compus din Olandesi revoltați, a trecut apele fluviului Oranje și a ocupat orașelul Zuurberg, unde s'a întărit.

Londra, 26 Decembrie. Generalul Kitchener telegraféză, că trupele generalului Knox au dat un asalt puternic în contra orașelului Steinsburg din Oranje, unde se afla un detașament bur, isbutind să ocupe orașul. Burii încercând un atac în contra Englesilor, au fost respinși.

Paris, 26 Decembrie. Din Peking se telegraféză, că un detașament frances a fost atacat în localitatea Tisai lângă Paotingfu de câtri 2500 soldați chinesi. O luptă crâncenă s'a desfășurat între micul detașament frances și soldații chinesi, cari au fost respinși. Chinesii au pierdut 1000 (una mie) morți, 5 stéguri și 4 tunuri. Apoi Francesii au incendiat orașul. Francesii n'a suferit nici o pierdere.

Viena, 26 Decembrie. Din Peking se telegraféză, că guvernul chinez a arestat pe prinții Tuan și Kwang, autorii principali ai măcelurilor de astă-vară. Cercurile diplomatice din Peking deduc de aici, că guvernul chinez este gata să satisfacă cererile puterilor formulate în nota colectivă ce s'a remis plenipotențiarilor chinesi acum câte-va țile.

ISTORIE.

Istoria unei căsătorii. Tribunalul din Viena a adus țilele trecute sentință într'un proces de divorț unic în felul seu. Un funcționar anume Ernst H. a fost condus la altar pe o tinără fată, care însă în decursul vorbirii preotului leșină de-odată și cădă în genunchi. Nimeni nu observă, că e vorba aici de un leșin, mai ales că și mirele ingenuchia lângă mirésă. Când ajunse rândul la schimbarea inelelor, preotul observă, că mirésă nu e la conștiență și începă să fie îngrijat din cauză, că ea pronunța cuvântul da așa de înöet, încö: abia putu să-l audă. Ceremonialul s'a sfirșit cu acesta și mirésă leșinată fú dusă în sacristia, unde curéud își reveni. Când i-s'a făcut însă cunoscut că cununia s'a întâmplat mirésă începă să fiă erași cuprinsă de un leșin. Protestă apoi energic contra validității căsătoriei susținéud, că ea n'a exprimat cuvântul da. În urma acesta o mare zăpăcälă se produce între nuntași, cari n'au putut face alt ceva, decât împreună cu mirele să implöre coșimțémentul miresei. Totul a fost însă zadarnic, căci tinära necăta nu voia odată cu capul să trăsască cu bărbatul ei și deja în țina cununii s'a reîntors la părinți și a punit întâi proces de divorț. Ea pretindea, că n'a avut intenția de a-se cununa cu Ernst H. și numai silită a mers cu el la altar. De asemenea susținea hotărât, că n'a exprimat cuvântul da. Tribunalul a declarat căsătoria de nevalidă.

Literatură.

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși. Preț 2 cor. plus porto 10 ban. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blăși.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Serieri economice.

Manualul de agricultură al d-lui Dr. George Maior, profesor de agricultură a școlii superioare din București; a apărut complet.

Manualul cuprinde patru volume, și anume: **I. Agrolgia** sau „**Agricultura generală**“, 624 pag. Prețul 5 corone (cu posta recom. 5 cor. 50 b.)

II. Fitotehnia sau „**cultura specială a plantelor**“, pe 611 pag. și 202 gravuri. Prețul 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

III. Zootehnia sau „**cultura generală și specială a vitelor**“. Prețul 8 corone (cu posta recomandată 8 cor. 50 bani). Volumul acesta se estinde pe 775 pag. și are 225 gravuri. A fost premiat și de Academia Română.

IV. Economia Rurală sau „**organizațiunea și administrarea moșii lor mari și mici**“ cu 35 figuri intercalate în text. Se estinde pe 704 pagini. Prețul 8 corone (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

Manualul d-lui Dr. George Maior a fost călduros aprățiat din partea întregii prese române. Se află de vânzare și la tipografia A. Mureșianu, Brașov. Cele patru volume se pot procura și deosebit cu prețurile arătate mai sus.

„**Pe pragul mormântului**“. Sub acest titlu a apărut la tipografia „Aurora“ din Gherla nisce versuri funebreale de preotul George Simu. Aceste versuri de jale, pe care autorul le dedică memoriei unui binefăcător al său, sunt frumoase și potrivite cu deosebire pentru preoți, învățători și cântăreții dela sate. Ele sunt clasificate, după cum spune însuși autorul în precuvântare, în **partea I**, care cuprinde cele mai multe versuri pentru popor, pentru acel popor, care aproape singur își susține preoțimea și învățătorimea sa, în **partea II**, cuprinde versuri de jale pentru cărturari. Această cartică, cuprindând 118 pagini, costă numai 25 cr. plus 3 cr. porto și se poate procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“.

„Călimdarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

„Călimdarul Plugarului“ intră în anul al IX-lea, cuprindând: în **partea calendaristică**: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Tabelele telegramelor și postale; Competințele de timbru și taxe; Scala timbrelor; apoi Târgurile din Ardeal, Bănat și Țera ungu-

rescă după datele oficiose îndreptate și publicate de ministrul de comerț.

În **partea literară** se găsec bucăți alese: Cântec (poesie de G. Coșbu); Ostașilor Români (P. Dulfu); Dorobanțul (G. Coșbu); Crainicul primăverii (Sân-Petrea-nul); Testamentul lui Moș-Cârlig, schiță de I. C. Panțu; o frumoasă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pământ; Cuvinte înțelepte ș. a.

În **partea economică**: Lucrarea pământului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijele de avut la hrănirea vitelor; Hrana țeranului și crescerea caprelor; Puterea de nutriție a pomelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea și crescerea puilor de găină; Conservarea ouălor. Urmază felurite porcețe tot din sfera economiei casnice.

În fine o interesantă istorisire despre Ciudațeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călimdarul Plugarului“ cuprinde ilustrațiunile: edificiul gimnasiului român din Brașov și sala festivă a acestui gimnasiu.

Călimdarul costă 25 cruceri sau 50 de bani exemplarul, (+ 5 bani porto postal.) **Vânzătorilor se dă rabat** convenit.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Decembrie. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	117.05
Renta de corone ung. 4%	93.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.80
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.—
Bonuri rurale ungare 4%	91.90
Bonuri rurale croate-slavone	92.75
Impr. ung. cu premii	166.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	98.65
Renta de hârtie austr.	98.40
Renta de aur austr.	117.55
Losuri din 1860.	135.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.95
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	676.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	671.50
Napoleondori.	19.13
Mărci imperiale germane	117.65
London vista.	240.10
Paris vista.	95.75
Rente de corone austr. 4%	98.60
Note italiene	90.70

Cursul pieței Brașov.

Din 25 Decembrie. 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.70	Vând.	18.80
Argint român. Cump.	18.30	Vând.	18.40
Napoleond'ori. Cump.	19.—	Vând.	19.10
Galbeni Cump.	11.30	Vând.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—.
Lire turcesci Cump.	10.74	Vând.	—.
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vând.	101.—

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov Valabil din 1 Octombrie st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

Dela Brașov la Kezd-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la ora 3-20 min. nóptea).
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zărnești (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5-26 min. p. m.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 10-25 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
- II. Trenul pers., la ora 9-27 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 5.— min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezd-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6-48 min. séra

ALMANACUL „Vulturului“

o carte imponentă, interesantă și voluminoasă, cu peste 100 de cele mai frumoase ilustrațiuni și autotypii germane, care a eșit deja de sub tipar și e gata.

Acest interesant „Almanac“ se va trimite de tot gratuit tuturor Românilor, care vor abona dela 1 Ianuarie 1901 foia „Vulturului“ barem pe un pătrar de an, trimițând prețul de 3 corone înainte la Administrațiunea ziarului „VULTURUL“ în Oradea-mare (Nagyvárad).

După primirea acestui bagatel preț de abonament **imediat se expediază Almanacul la adresa abonentului.** (1195,1—3)

Nr. 6463 - 1900.

PUBLICAȚIUNE.

Constatându-se isbucnirea epidemiei în rimătorii de pe teritoriul orașenesc, se aduce spre cunoștință, că față de aceste animale s'a dispus în sensul art. de lege VII. din 188 carantina.

Brașov, 17 Decembrie 1900.

1191,1—3

Căpitănatul orașenesc.

Chief-Office 448, Brixton-Road, London sw.

Sirop de pept Zagorian

veritabil.

Un leac plăcut de luat atât pentru tineri adulți, cât și copii, contra orii și ce fel de tuse, catar de pept, flegmă și alte suferințe ale peptului. Disolvă flegma. O sticlă costă 3 corone 50 bani și se trimite contra asigării prețului de farmacistul

A. Thierry's Balsam-Fabrik în Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrun. Sticlele se fie astupate cu capse tipărite cu firma: A. Thierry's Schutzengel-Apotheke.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute escuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri

BILANȚURĂ.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în telă măzimea.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A V I S.

Prenumerățiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și renori și cand dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebi, când voiesca expedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adrelă nuri și se arate și posta ultima.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. în cazul publicării unui anunciu mai mare de odată se face scădemânt care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp îndelungat seu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vind la Eremias Nepoții.